

Dotaz ze dne 2. 4. 2012

Vážený pane Žalmane,

obracím se na Vás s prosbou o vysvětlení jedné skutečnosti, dívala jsem se do Vašich příruček i zákona 122/2000 Sb., ale stejně si nejsem úplně jistá, tak Vás prosím, zda byste mi k tomu mohl napsat pár řádek.

Chtěla bych se zeptat, jak je to s předměty, které byly nabyty před r. 2000 (zpravidla se jedná o tzv. staré fondy), ale dosud (ač měly) nebyly zapsány do CESu a při inventarizaci sbírky se zjistí, že tyto předměty chybí, jak by se mělo dále postupovat? A jak, pokud jsou zapsány v CESu? To se má napsat na MK, ale existuje nějaká forma oznámení?? Je v tom nějaký rozdíl – tedy ve ztrátě předmětu získaného kdysi, ale nezapsaného v CESu a ve ztrátě předmětu, který v CESu je (pro mne jako historika ne, ale nevím jak dle práva :-))? Víím, že jste zdůrazňoval skutečnost, že na předměty v CESu se vztahují zvláštní práva, jak v zacházení tak při ochraně, ale přece pokud zjistím např., že chybí gotický kalich nebo barokní sochy, které ale do CESu zapsány nebyly, tak to je stejně závažné, i když v CESu nejsou.

Pokud by došlo u nás ke změně ředitele a tím i k mimořádné inventarizaci (víím, že při změně ředitele není nutná mimořádná inventarizace, ale v našem muzeu ano), je třeba o ni žádat posláním nějakého speciálního formuláře na MK? Můžete mi poradit i v této otázce.

Děkuji.

S pozdravem

Odpověď

1. Pokud při zápisu sbírky do CES – po nabytí účinnosti zákona č. 122/2000 Sb. – nebyla evidenční čísla některých sbírkových předmětů, tj. předmětů zapsaných ve sbírkové evidenci muzea ke dni nabytí účinnosti zákona, uvedena ve výčtu evidenčních čísel, který byl přílohou žádosti o zápis sbírky do CES, **mělo být toto nedopatření už dávno napraveno**. Pokud se tak nestalo, porušuje muzeum dlouhodobě ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona tím, že k žádosti nepřiložilo úplný výčet evidenčních čísel sbírkových předmětů.
2. Pokud muzeum spravuje předměty, které sice jsou zapsány ve sbírkové evidenci muzea, ale jejich evidenční čísla nejsou zapsána v CES, jejich správa nepodléhá zákonu č. 122/2000 Sb., protože **nejsou de iure součástí sbírky muzejní povahy zapsané v CES** (např. je nelze v režimu zákona vyvézt do zahraničí, na jejich konzervování či restaurování nelze získat prostředky ze státního rozpočtu, nepožívají zákonné ochrany atp.). Tento stav přináší od 1. 1. 2012 další problém: nejsou-li předměty součástí sbírky muzejní povahy zapsané v CES, která je podle zákona o účetnictví zapsána v účetní evidenci jako jedna nedělitelná věc hromadná ohodnocená částkou 1 Kč, **musí být zapsány do účetní evidence**. Pokud tomu tak není, jedná se o **majetek neevidovaný a o vážné porušení předpisů pro správu svěřeného majetku**.
3. Pro správu předmětů, které nejsou součástí sbírky muzejní povahy zapsané v CES, tj. jejich evidenční čísla nejsou v CES zapsána, **platí předpisy pro správu majetku ve vlastnictví státu nebo územního samosprávného celku** stejně, jako pro správu jiného movitého majetku (např. vybavení pracoven, mobiliář výstavních sál, depozitářů, dílen atp.), případně zvláštní právní předpisy, jedná-li se o kulturní památky (zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči), archiválie (zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě) nebo o předměty kulturní hodnoty (zákon č. 71/1994 Sb.).

4. Pokud není při inventarizaci sbírky muzejní povahy zapsané v CES, prováděné podle ustanovení § 12 zákona č. 122/2000 Sb., některý sbírkový předmět, jehož evidenční číslo je zapsáno v CES, dohledán, postupuje se podle ustanovení § 12 odst. 3-6 zákona č. 122/2000 Sb. a tato skutečnost je podle ustanovení § 12 odst. 6 oznámena Ministerstvu kultury (zasláním zápisu o provedení inventarizace a protokolu o zjištěném rozdílu mezi evidenčními záznamy a skutečným stavem /§ 12 odst. 3 zákona č. 122/2000 Sb./).
5. Pokud není při revizi či inventarizaci svěřeného majetku (předmětů, které nejsou součástí sbírky muzejní povahy zapsané v CES) prováděné podle jiných právních předpisů (např. podle zákona o účetnictví) nějaký předmět dohledán, postupuje se podle právních předpisů pro správu majetku ve vlastnictví státu nebo územního samosprávného celku a ministerstvu se tato skutečnost nesděluje.
6. Z uvedeného vyplývá, že předměty, které nejsou součástí sbírky muzejní povahy zapsané v CES (jejich evidenční čísla nejsou v CES zapsána), je nutné evidovat a inventarizovat podle jiných právních předpisů (zákon o účetnictví), a to i když jsou zapsány ve sbírkové evidenci – **nebo jejich evidenční čísla neprodleně do CES zapsat**, čímž se stanou součástí sbírky, která je v účetní evidenci zapsána jako „jedna věc“.
7. Pokud muzeum zjistí ztrátu, např. gotického kalichu, který je zapsán ve sbírkové evidenci, ale jeho evidenční číslo není zapsáno v CES, a není zapsán v účetní evidenci muzea, jedná se o zjištění, že:
 - a) není dodržován zákon č. 122/2000 Sb., když předmět evidentně sbírkové povahy není součástí sbírky muzejní povahy zapsané v CES,
 - b) není dodržován právní předpis o správě svěřeného majetku ve vlastnictví státu nebo územního samosprávného celku, když kalich není evidován ani v účetní evidenci, ačkoliv není součástí sbírky muzejní povahy zapsané v CES,
 - c) muzeum **se dopustilo velmi vážného porušení svých povinností při správě svěřeného majetku** (v případě gotického kalichu jednoznačně předmětu kulturní hodnoty ve smyslu zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty, ve znění pozdějších předpisů) – **a způsobilo škodu při ochraně kulturního dědictví**.
8. Jinými slovy: veškerý svěřený majetek ve vlastnictví státu nebo územního samosprávného celku **musí být evidován**. A to buď podle obecných právních předpisů (zákon o účetnictví) nebo podle zvláštních právních předpisů (v případě sbírek muzejní povahy zákon č. 122/2000 Sb.). Není-li tomu tak, **jedná se o závažné porušení povinností při správě svěřeného majetku**.
9. Pokud tedy ve vašem muzeu existují neevidované předměty (i na předměty zapsané ve sbírkové evidenci, jejichž evidenční čísla ale nejsou zapsána v CES a nejsou tudíž součástí sbírky muzejní povahy podle zákona č. 122/2000 Sb., **se nahlíží jako na předměty neevidované**), je třeba tento stav **neprodleně napravit**:
 - a) neprodleně požádat o zapsání jejich evidenčních čísel do CES (v CESíku jako náprava omylu, zapsání čísel „starých sběrů“) nebo,
 - b) zapsat je do účetní evidence, pokud by nebyl shledán důvod pro jejich zařazení do sbírky muzejní povahy a opatření podle bodu a).

- 10.** Pokud se zjistí, že došlo ke ztrátě de iure neevidovaných předmětů (byť zapsaných ve sbírkové evidenci), je nutné to řešit s vlastníkem svěřeného majetku (stát nebo územní samosprávný celek) – se všemi důsledky z porušení povinností správce svěřeného majetku. Bohužel! Ministerstvo kultury, pokud by ve vašem muzeu provedlo kontrolu dodržování zákona č. 122/2000 Sb., by pouze konstatovalo porušení ustanovení § 6 odst. 1 písm. c) zákona.
- 11.** Provést mimořádnou inventarizaci (ustanovení § 9 odst. 1 písm. h) zákona č. 122/2000 Sb.) může ministerstvo kultury nařídit svým rozhodnutím pouze v případech uvedených v ustanovení § 3 odst. 2 prováděcí vyhlášky č. 275/2000 Sb. Mezi nimi **není uveden případ výměny ředitele**. V tomto případě může nařídit provedení inventarizace vlastník sbírky (zřizovatel muzea), **ale nejedná se o mimořádnou inventarizaci podle zákona č. 122/2000 Sb., nenařizuje ji ministerstvo a není možné je o nařízení inventarizace ani žádat, protože k vydání takového rozhodnutí není ministerstvo oprávněno.**

3. 4. 2012, RNDr. Jiří Žalman